

någon manufakturindustri skulle finnas, hvars befolkning vore jordbrukets afnämare. Man kan å ena sidan säga att det förutsätter att jordbrukaren lefver i välstånd, om han skall konsumera manufakturindustrins produkter; men man kan å andra sidan tillägga, att inom landet äfven bör finnas någon som konsumerar jordbrukets produkter. Manufaktur- och jordbruksindustrins fortskridande hvila på detta ömsesidiga beroende. Jag anser därför att man bör gå tillväga med den största möjliga försigtighet, för att ej ruinera den ringa manufakturindustri som i landet finnes. På de skäl jag haft äran anföra får jag

10 vördsamt föreslå att ståndet måtte bifalla till den af utskottet understödda propositionen.

86 OM HUSSLÖJDERNA.

Finlands Allmänna Tidning n:o 199, 28. VIII 1867

Förgäfves uppmanar man kommunalstyrelser, fattigvårdsstyrelser m. m. att anordna förfärdigandet af diverse slöjdartiklar, så länge man

20 icke kan säga dem, hvar dessa skola finna afsättning och till hvilket pris.

Detta är det första. Bjud ett fast pris för varan till obegränsadt quantum, ett pris, som ger tillverkaren åtminstone en knapp föda, och uppmaningen skall säkert hafva åsyftad verkan.

Att fattigvårdsstyrelser m. m. förmedla mellan tillverkaren och afnämaren, är dock blott en nödfallsutväg. Afnämaren skall tillika vara entreprenör. Han skall, der så behöfs, leverera materialet, förse tillverkaren med modeller, hålla ombud på tillverkningsorten, som mottaga

30 varan och utbetala arbetslönen för hvarje stycke eller åtminstone vid hvarje veckas slut.

Så hafva husslöjder utöfver tillverkarens eget behof uppstått i de länder, der sådane idkas. Endast på sådant sätt kunna de ega bestånd.

Af hvem beror alltså deras uppkomst och bedrifvande i detta land? Naturligtvis af landets handlande – förnämligast exportörerna.

Man säger: allmogen är trög att företaga sig något nytt. Ja visst. Men i alla länder är den, som måste arbeta för sitt bröd för dagen, en dålig spekulant. Han kan icke företaga sig ett arbete under osäkerhet, om han får betalning därför eller icke. – Men bjud honom betalningen, såsnart varan är färdig, och trögheten skall försvinna. Kanske behöfver

40 han också något förskott, om förfärdigandet erfordrar längre tids arbete.

Tiderna äro i Finland dessutom nu sådane, att äfven ett mindre lönande arbete skulle mottagas med tacksamhet af hundratusentals händer. En slöjd, engång införd, skulle lätt uppehållas i ett land, der jordbruket knappt någonstädes förmår sysselsätta arbetaren året om.

Såsom exempel må anföras, att, då senaste vår linnespinneriet i Tammerfors och Forssa bomullsfabrik började uppköpa behöfliga omslagsväfnader, hvilka de förut tagit från Ryssland, i trakten deromkring inom ett par månader tillverkades 40 à 50 tusen alnar sådan

50 väfnad. Skulle nu någon exportör finnas villig och i stånd att af denna vara exportera några skeppslaster, skulle säkert icke villiga tillverkare i landet saknas.

Men ingen finnes, som känner den handeln. Ja, tyvärr, ingen finnes, som känner hvarken den eller mången annan handelsgren, hvars bedrifvande kunde bereda befolkningen arbete och öka landets till-

gångar. Man känner här blott ett enda slags exporthandel, den med skogsprodukter i deras råaste form, såsom bjelkar, plankor, bräder och tjära. Denna export har gifvit största vinst med minsta omtanke och möda. Ty materialet, skogen, har ingenting kostat. Först under senaste decennium har stockskogen haft något pris. Att tjärutillverkningen, äfven vid ett pris på exportorten af 12 mark för tunnan, icke ger något pris för skogen, mångenstädes knappt nog betalar forsellegan, är en längesedan utredd sak.

Dock, äfven i sagde handelsgren saknas ännu nödig kunskap. Det bevisar sig deraf, att finsk vara öfverhufvud betingar sämre pris, än svensk, norrisk och rysk, och att plankor från flere hamnar utskeppas af så dålig beskaffenhet och så illa sorterade, att de endast med svårighet finna afnämare äfven under bättre konjunkturer. Att den handsågade varan är usel under all kritik, behöfver icke sägas. Veterligen har ingen något tillgjort för dess förbättrande. Handsågade två tums bräder hafva enligt uppgift betalats med 4 mark pr toltf. Huru denna slöjd vid en såbeskaffad uppmuntran skall bedrifvas, kan lätt förstås.¹

Bruksegarene utskeppa sjelfva sin tillverkning. Bonden exporterar sjelf sitt smör, d. v. s. bönder äro i det inre landet uppköpare och föra varan pr fora till Petersburg, skärgårdsallmogen likaså sitt smör till Petersburg, Reval och Stockholm. Först på sednaste tid hafva städernas handlande delvis förmedlat försäljningen, med undantag för Åbo, der denna export bedrifvits från äldre tider. – Kanske finnas flere exempel på exportörer, som försett allmogen med modeller till passande kärl och med Lüneburger salt. Ins. råkar icke känna flera än ett.

Slutsatsen af det anförda låter lätt draga sig. – Den är kanske stötande. – Men obestriddigt är, att allmogens okunnighet och tröghet icke, såsom ofta skett, i första rummet bör anklagas för den ringa företagsamheten att begagna landets tillgångar och arbetskraft.

Man är fallen för att öfverdrifva det gagn, skogsbruket i dess närvarande form medför för landet, och den penningeförtjenst det ger allmogen. Ännu för några dagar tillbaka läste man en korrespondensartikel i detta syfte rörande Pielis och Nurmis församlingar i Kuopio län. Nåväl – dessa församlingar hafva under de förflutna åren tillhört de uslaste i länet, dem, som mest tigt om hjälp af kronan och mest åtnjutit den. Förhållandet är enahanda öfverallt i landet, der skogen är allmogens näringskälla. – Orsaken är klar. Priset för skogen, erhållet utan all egen omtanke och arbete, förlösas. Huggandet och släpandet föder knappt för dagen under några månader af året. Det hela är en verksamhet som ingen intellektuel ansträngning fordrar, och okunnighet och råhet är derföre dess följeslagare. Saken måste dock hafva sin gång, tills stock- och tjärskogarne taga slut. Också är sagde exports höga siffra i landets handelsbalans obestriddig. Den måste efterhand ersättas genom export af jordbrukets alster och mera förädlade slöjdartiklar. Klimatet gör de senare icke mindre viktiga än de förra, emedan såsom sagdt jordbruket icke förmår året om sysselsätta alla de armar, af hvilka detsamma under de korta sommarmånaderna har behof.

Mången industri finnes, hvilken äfven för konsumtion inom landet kunde bedrifvas såsom husslöjd – och hvilken sålunda bedrifves i de länder, från hvilka alstren deraf nu importeras. Men äfven all sådan industri förutsätter en förlagsman såsom ständig afnämare, hvilken

¹ I Riga utskeppas handsågade plankor på England. De sägas dock på platsen.

10 sprider varan kring landet. För sådane industriers uppkomst fordras dock i de flesta fall lärmästare från utlandet eller utsändandet af inhemska män, för att derstädes inhemta kunskap i desamma. Hårtill kan med någon rätt styrelsens medverkan påkallas. – Men hvarje sådan blir gagnlös, sålänge ingen åtager sig att förlägga tillverkningen. Afsättningen på hvarje ort är ringa, och varan kan därför icke gå omedelbart från tillverkarens hand till konsumentens. Hvem känner icke, huru bonden vid en tillfälligtvis ökad införsel i städerna missbjude

10 sytråd, korgar m. fl. små artiklar, hvilka den nödställda utbudaren är beredd att aflåta för en huru ringa penning som helst? Äfven häri är därför handelsklassens initiativ oundgängligt vilkor.

Man skall säga: hufvudfelet är, att kapitaler saknas. Men det förhåller sig icke så. Bristen på insigt utgör hufvudfelet. Den förutan äro kapitalerna gagnlösa. Der den finnes, förvärfvas kapitaler. Man har visst försökt sig med inrättningar i stor skala, med lånadt kapital och med förhoppning om stor och snar rikedom. Men det är icke sådane, som erfordras, utan små industrier med ringa eller intet grundkapital och ett rörelsekapital, som kan omsättas flera gånger om året. Ju säkrare kunskap förlagsmannen eger om afsättningsort, afsättningsens belopp och pris, desto lättare har han att finna det nödiga rörelsekapitalet, emedan återbetalningen är säker. Med denna insigt följer tålmodet att börja i liten skala, emedan tillgången till rörelsens utvidgande kan på förhand beräknas.

30 Det är på tiden att till vidare bortlägga läran om de stora utländska lånen – för produktiva ändamål förstås! – om de storartade industrier-na med teknologiskt institut för uppfostrande af behöriga intendenten i industripalatserna. Detta vare sagdt med allt erkännande för, hvad som redan finnes. Men önskligt är, att fortsättning deraf må grundas på eget kapital och på en afsättning, i stånd att utan alla privilegier konkurrera med utlandets. Glädjande är, att på senare tid mången finsk yngling från teknologiska instituter i utlandet – ja äfven från stora verkstäder derstädes – hemfört hedrande betyg. Men lika beklagligt är, att deras inhemtade kunskaper och skicklighet icke kunnat användas i eget land. Ingen af dem kan dock lära oss, huru vi skola komma t. ex. till en knif och gaffel af egen tillverkning, huru vi skola kunna afsätta några slöjdartiklar ur skogarne, utöfver bräderna och tjäran, frambrin-ga några husslöjdsväfnader o. s. v. Och det är dock teknologer af denna art, hvilkas biträde landet främst skulle behöfva. Det är jembförelsevis

40 lätt att finna dugliga verkmästare. Det svåra är, att finna insigtsfulla entreprenörer. Denna insigt inhemtas icke i instituterna.

87 HVARMED SÄD SKALL KÖPAS.

Finlands Allmänna Tidning n:o 221, 23.IX 1867

50 Af de berättelser från guvernörerne, hvilka efterhand komma att offentliggöras, torde framgå att missvexten i Uleåborgs län och i norra delarne i Kuopio län¹ beklagligen måste ställas i bredd med olyckan 1862.

I Wasa län är förhållandet enahanda i de församlingar i Pedersöre,

¹ Berättelse saknas ännu, men det här antydda förhållandet är genom många särskilda underrättelser tillräckligt intygadt.